

2026-07-16
S2026/01520

Socialdepartementet

Försäkringskassan
Box 42006
126 12 Stockholm

Uppdrag till Försäkringskassan om tillfällig föräldrapenning och allvarligt sjuka barn

Regeringens beslut

Regeringen ger Försäkringskassan i uppdrag att identifiera och genomföra åtgärder för att stärka och utveckla handläggningen av tillfällig föräldrapenning för vård av allvarligt sjukt barn (13 kap. 30 § socialförsäkringsbalken).

Försäkringskassan ska identifiera och vidta åtgärder som kan korta handläggningstiden, öka förutsägbarheten och i övrigt underlätta för föräldrar som ansöker om tillfällig föräldrapenning i den nämnda situationen.

I uppdraget ingår att utreda förutsättningarna för att Försäkringskassan efter ansökan kan besluta om rätt till ersättning för en viss framtida, avgränsad tidsperiod och vilka för- och nackdelar det kan ha för föräldrarna. Om andra lösningar bedöms vara mer ändamålsenliga ska även dessa analyseras och redovisas.

Konsekvenser för administrationen ska beskrivas. Vid behov ska Försäkringskassan även lämna nödvändiga författningsförslag.

Försäkringskassan ska senast den 2 april 2027 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Närmare om uppdraget

När ett barn är allvarligt sjukt kan vårdtiden bli långvarig. Det är av stor vikt att Försäkringskassan underlättar för föräldrar som ansöker om tillfällig föräldrapenning, så att handläggningstiderna hålls nere, förutsägbarheten ökar och föräldrarna får god information och stöd. Försäkringskassan ges därför i uppdrag att identifiera och vidta åtgärder som kan stärka och utveckla handläggningen och underlätta för föräldrar som ansöker om ersättning.

Tillfällig föräldrapenning för allvarligt sjukt barn betalas ut för ca 7 000 barn årligen. Enligt förarbetena till socialförsäkringsbalken anses ett barn vara allvarligt sjukt om det föreligger ett påtagligt hot mot barnets liv eller om barnet genomgår en behandling mot sin sjukdom och det utan den behandlingen finns en fara för barnets liv. (prop. 2005/06:159 s. 17 f och 32). Det finns i en sådan situation möjlighet till ett obegränsat antal dagar med ersättning, även för båda föräldrarna samtidigt.

Långa handläggningstider, i kombination med långvariga perioder då föräldrarna behöver avstå från arbete, kan innebära en stor ekonomisk risk för föräldrarna. Ansökan om tillfällig föräldrapenning görs i efterhand, eftersom det vanligen handlar om oförutsedda och kortvariga ersättningsperioder där föräldern sällan vet hur länge barnet kommer att behöva vårdas. För föräldrar till ett allvarligt sjukt barn ser situationen ofta annorlunda ut, då de kan behöva vårda och stötta barnet under lång tid. Ett långvarigt behov av att avstå från arbete innebär även att föräldrarna måste ansöka om tillfällig föräldrapenning upprepade gånger, vilket kan medföra stress och oro. Eftersom båda föräldrarna kan vårda barnet samtidigt kan en konsekvens bli att hushållet står utan både lön och ersättning när nya ansökningar ska handläggas.

Försäkringskassan ska därför särskilt utreda förutsättningarna för att fatta beslut om tillfällig föräldrapenning för en viss avgränsad framtidsytande tidsperiod. Om läkarutlåtandet visar att vården kan komma att bli långvarig och föräldern därmed vet att den kommer att behöva avstå arbete under en längre period kan en möjlighet att ansöka om ersättning i förväg, så som är fallet för exempelvis sjukpenning, ha fördelar. Förutsägbarheten och den ekonomiska tryggheten kan öka och administrationen för föräldrar minska. Samtidigt kan föräldrarna vara i behov av flexibilitet, om barnet exempelvis tillfälligt kan återgå till förskola eller skola eller föräldrarna vill ändra vem

som ska vårda barnet. Försäkringskassan ska därför beskriva både för- och nackdelar med förslaget.

Möjligheten till beslut i förväg kan ha fördelar för familjer i en utsatt och krävande situation, men kan även öka risken för felaktiga utbetalningar och efterföljande återkrav. För att minska den risken ska Försäkringskassan beskriva vilka kontroller som behöver utvecklas för att åstadkomma korrekta utbetalningar vid förhandsbeslut. Vid behov ska även nödvändiga författningsförslag lämnas. Om analysen visar att det kan finnas andra, mer ändamålsenliga förslag, ska dessa redovisas.

Försäkringskassan ska senast den 2 april 2027 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

På regeringens vägnar

Anna Tenje

Carolin Jarlehag

Kopia till

Finansdepartementet, Fi/Ba